

الکتروستاتیکی (مدارهای مستقیم)
 در صورتی که بار الکتریکی شارژ (جریان) کند و وصل آن نسبت به زمان عوض نشود، نگاه جریان ایجاد می شود. در عمل است متوسط یا لحظه ای باشد.

$$\bar{I} = \frac{\Delta q}{\Delta t}$$

$$I = \frac{dq}{dt}$$

لحظه ای

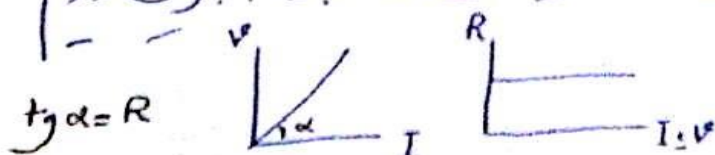
واحد جریان در سیستم SI $[A] = \left[\frac{C}{s}\right]$ است

قانون اهم:

گردد و سر رسانایی به اصطلاح تیانشیل وصل نباشد این رسانا دارا یا راضتری تحت عنوان مقاومت می باشد. خاصیت فاعلی آن محسوب می شود.
 اما اگر به اصطلاح تیانشیل وصل کنیم انفاه از آن جریان می گذرد که در واقع از هم سولرد حرکت الکترونها جریان ایجاد می شود. که نسبت اصطلاح تیانشیل به جریان عبوری تحت عنوان قانون اهم ساده می شود که در ما ثابت مقدار مقاومت

برای تمامی مدارها یکسان نخواهد بود بنابراین داریم

$$R = \frac{V}{I} = \text{ثابت}$$

واحد مقاومت در سیستم SI، $\left[\frac{V}{A}\right]$ است. $[\Omega]$ است

رساناها به دلیل ظاهر متفاوت می‌توانند مقاومت‌ها متفاوتی داشته باشند که رابطه مقاومت برابری آنها عبارت است از

$$R = \rho \frac{l}{A}$$

R: مقاومت $[\Omega]$

ρ : مقاومت ویژه $[\Omega \cdot m]$

l: طول رسانا $[m]$

A: سطح مقطع $[m^2]$

از آنجا که سیستم حاوی عبورت استوانه‌ای باشند بنابراین سطح مقطع آنها دایره‌ای باشد که مساحت آن برابر است با

$$A = \pi r^2 = \pi \frac{d^2}{4}$$

↓ سطح
↓ قطر

مقاومت ویژه خاصیت فاضری رسانا اعم از (رنگ، جنس، ...) بستگی دارد و مقدار ثابتی برای هر رسانایی باشد.

انواع مقاومت ها :

① ثابت

② متغیر

رغالی یکنواخت

صفتها (k, z)

صفتها

دوم و سوم می شود

$$R = \frac{\rho l}{A} \times 10^8 \pm d$$

توالی و انرژی مصرفی

مغزهای دو سر رسانا را به اختلاف پتانسیل وصل کنیم. در طول زمان انرژی مصرفی کند عبارت است از

$$W = RI^2 t = VIt = \frac{V^2}{R} t = Vq = Pt$$

انرژی [J]   توان [W] و [J/s]

و هر رسانا دارای توان یعنی انرژی دو واحد زمان می بسود برابر است با

$$P = \frac{W}{t} = RI^2 = VI = \frac{V^2}{R}$$

واحد اصلی انرژی در سیستم SI جول است اما واحد فرعی کیلووات ساعت نیز استفاده می شود رابطه آن با جول برابر است با

$$1 \text{ Kwh} = 36 \times 10^5 \text{ J}$$

قوانین کیرشهف

۱- قانون ولتاژها : در یک مدار بسته جمع پتانسیلها صفر است
KVL

$$V_T = V_1 + V_2 + \dots$$

۲- قانون جریانها : در یک گره از یک مدار جمع پتانسیلها صفر است
KCL

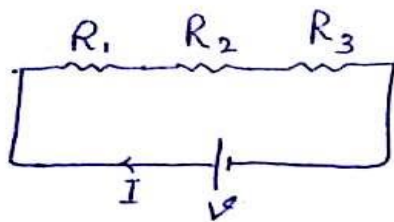
$$I_1 + I_2 = I_3 + I_4$$

یازدهم بستن مقاومت ها

بستن مقاومت ها به حالت معکوس یعنی بستن موازی است

① سری یا استواری

در این حالت جریان اصلی مدار بدون

تغییر به تک تک مقاومت ها می رسد:

$$I_T = I_1 = I_2 = \dots \quad \text{①}$$

اما اختلاف پتانسیل (باتری) به سبب مصرف کننده ها موجود در مدار صرفاً در آن

تک مقدار از آن رای می نرود تا در آنها به مصرف برسد و دوباره در باتری برود و چرخش و انتقال

شیمیایی رخ دهد و باز گردد پس:

$$V_T = V_1 + V_2 + \dots \quad \text{②}$$

برای گرفتن اهم داریم:

$$R = \frac{V}{I} \rightarrow V = R I \quad \text{③}$$

در ② در ③ جایگزینی

$$\Rightarrow R_T I_T = R_1 I_1 + R_2 I_2 + \dots$$

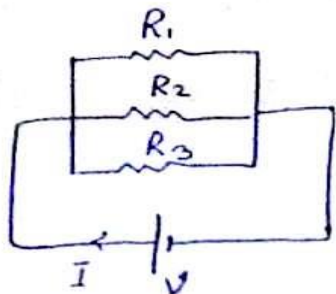
مقاومت معادل مدار $R_T = R_1 + R_2 + \dots$

در این حالت مقاومت معادل از تک تک مقاومت ها بیشتر است

اگر n مقاومت مسا به صورت سری متصل شوند مقاومت معادل $R_T = nR_1$

II موازی یا استغابی

در این حالت جریان کل مدار با فرض مقاومت فرعی شود
و در این به کل مسیرها تقسیم می شود

$$I_T = I_1 + I_2 + \dots$$

اما اختلاف پتانسیل در سریاری (یعنی اختلاف پتانسیل در یک مقاومت است)

$$V_T = V_1 = V_2 = \dots$$

این قانون اهم خواهم است

$$R = \frac{V}{I} \rightarrow I = \frac{V}{R} \quad \text{II}$$

$$\frac{V_T}{R_T} = \frac{V_1}{R_1} + \frac{V_2}{R_2} + \dots \quad \text{III} \rightarrow \text{III} \text{ در معادله III}$$

$$\rightarrow \frac{1}{R_T} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \dots \quad \text{مقاومت معادل مدار}$$

$$R_T = \frac{R_1 R_2}{R_1 + R_2} \quad \text{برای 2 مقاومت} \quad V_1 = \left(\frac{R_2}{R_1 + R_2} \right) V_T \quad V_2 = \left(\frac{R_1}{R_1 + R_2} \right) V_T$$

مقاومت معادل مدار در حالت موازی از مجموع مقاومت ها کمتر است

$$R_T = \frac{R_1}{n} \quad \text{اگر چند مقاومت مساوی به هم وصل شوند مقاومت معادل}$$

۱- امپدانس و پهنای باند در مدارهای سری
در صورتی که در مدارها پهنای باند باشد نه در صورتی که پهنای باند نداشته باشد مقاومت داخلی آن صفر است: $R_{in} = 0$
امپدانس در مدار عبور موازی قرار می‌گیرد زیرا برای این با یوصقاومت داخلی آن ناصبر باشد تا جریان را کم نکند

۲- ولت نبع وسیله اندازه‌گیری ولتاژ در مدارها باشد نه اگر ایده‌آل باشد مقاومت داخلی آن ∞ است: $R_{in} = \infty$
ولت نبع در مدار عبور موازی قرار می‌گیرد زیرا برای این با یوصقاومت داخلی آن ∞ است

1. اگر چند لامپ را با توان P_1 و P_2 بصورت موازی بهم وصل کنیم توان معادل برابر است با:

$$P_T = P_1 + P_2$$

2. اگر چند لامپ با توان P_1 و P_2 و ... بصورت سری بهم متصل کنیم توان کل برابر است با:

$$\frac{1}{P_T} = \frac{1}{P_1} + \frac{1}{P_2} + \dots$$

3. اگر چند لامپ را بصورت سری بهم وصل کنیم و با راه اختلاف پتانسیل V متصل کنیم:

الف، چنانچه لامپی بسوزد یا بازسد همه خاموش می شوند

ب. چنانچه لامپی اتقالی کند خود کتر خاموش و بقیه با روشنایی بیشتر باقی میمانند

ج. بر طبق رابطه $P = RI^2$ چون I ثابت دودار سری است لامپ با مقاومت بیشتر، توان بیشتری دارد

4. اگر چند لامپ را بصورت مدار موازی بهم وصل و با اختلاف پتانسیل V متصل کنیم:

الف، چنانچه لامپی بسوزد یا بازسد خود کتر خاموش ولی بقیه روشن میمانند

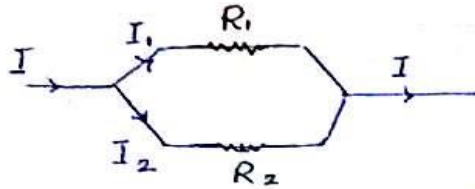
ب. چنانچه لامپی اتقالی کند همه خاموش می شوند

ج. بر طبق رابطه $P = \frac{V^2}{R}$ چون V ثابت دودار موازی است لامپ با مقاومت کمتر توان بیشتری دارد

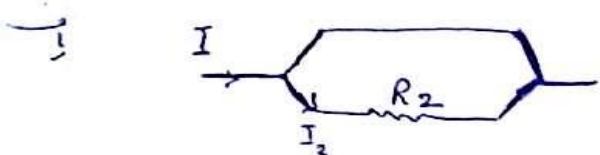
* اتصال کوتاه:

اگر مدار رو بروردیم داریم:

سوال
پایه

در صورتی که مقاومت R_1 خیلی بزرگ باشد و نگاه عمده جریان I_1 خیلی کوچک است. در هر ضلع خواهد شد و خواهیم داشت:

1. $I = I_2$ و $I_1 \sim 0$ $\Rightarrow R_1 \rightarrow \infty$ اگر

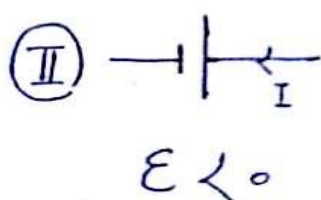
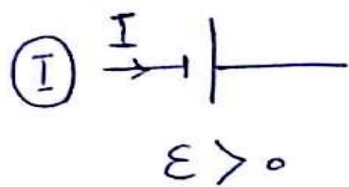
در این حالت اتفاقی که رخ می دهد اتصال کوتاه است و R_2 از مدار خارج می شود یعنی جریان به قدری سریع از مقاومت می گذرد که مقاومت را نمی بیند و در واقع مقاومت فرصت رفتن جریان را پیدا نمی کند.

* در مدارها وجود دویم خالی (عادل) مصرف کننده ها بیرون آنها اتصال کوتاه است و از مدار خارج می شوند.

پیل با مولد نیروی $\mathcal{E}$ دسجای است در آن اثری نیسای تبدیل به انرژی الکتریکی می شود.

عریل با مولد را با این تبدیل دارا یک مقدار $\mathcal{E}$ ولتاژی می شود با $\mathcal{E}$ یا شش درصد $\mathcal{E}$ نیروی محرکه مولد است که بیشتر ولتاژ را می تواند به مدار بدهد اما مولد دارا یک مقاومت درونی نیز می باشد که مقدار آن طوره کوچک است و بین $\mathcal{E}$ می باشد برای نیروی محرکه مولد به واسطه جریانی که از آن می گذرد دارم :

$$* \mathcal{E} = V + rI$$

افت پتانسیل
اصلاف پتانسیل در مدار

افت پتانسیل :

① اگر مدار در جهت جریان حرکت کنیم فابراین مصروف کننده ها ولتاژ بیشتری را می گیرند

بنابراین افت پتانسیل زیاد می شود علامت جهالت $R I$ و $r I$ ها منفی می شود

② اگر مدار خلاف جریان حرکت کنیم افت پتانسیل کم می شود و علامت جهالت $R I$ و $r I$ ها مثبت می شود

انواع مدارها

① تک حلقه :

در مدار تک حلقه تنها یک جریان از تمامی مصروف کننده‌های فنرد نیز بر این کنتور وجود ندارد و از رابطه زیر جریان می‌آید می‌شود :

$$I = \frac{\sum \mathcal{E} - \sum \mathcal{E}'}{\sum (R+r)}$$

یعنی استفا (در فرمول) :

ابتدا یک مسیر حرکت برای اجزای اشکاب می‌کنیم (دلتخواه)

$\sum \mathcal{E}$: تمامی منابع را که بصورت $\leftarrow$ از آن عبور می‌کنیم را با هم جمع می‌کنیم

$\sum \mathcal{E}'$: تمامی منابع را که بصورت $\rightarrow$ از آن عبور می‌کنیم را با هم جمع می‌کنیم

$\sum (R+r)$: تمام مقاومت‌ها را با هم جمع می‌کنیم

این مدارها بدست آمده در رابطه فوق می‌نداریم . (در صورتی که جواب منفی در آمد

فقط جهت مسیر حرکت جریان را عوض می‌کنیم و تفسیری به علامت دوباره نیست

II) تعریف حلقه :

دایره مدار به خاطر وجود گره مشغول در بیرونی توکم از خروجی میز مدار حلقه انتقال کنیم چون از تمامی مصرف کننده ها یک جریان میزند در این مدار هر بار یک بار جریان ها به کار می بینم :

1- ابتدا یک گره خاص را انتخاب کرده یعنی گرهی که تمامی جریان ها را در به هم مصرف کننده ها می رسد را در نظر بگیرد .

2- ورودی و خروجی جریان مدار را بصورت کامل از لحاظ انتخاب می کنیم (KEL)

3- دو مسیر حرکت (براد حلقه) در حلقه ها بصورت جداگانه انتخاب می کنیم و سپس دو نقطه مشخص را در حلقه بگیریم

4- در حلقه ها بصورت جوار از نقطه مشخص شده در مسیر انتخابی حرکت کرده و سایر از گذشتن از تمامی مصرف کننده ها به خود می برسیم در این مدار را در نوشته

می گویند برای هر قانون KEL می باشد یعنی باید از بینش نقطه مشخص شروع کرده و جملاتی بر حسب ولت بر او مصرف کننده نبوسیم و سایر به خود برگردیم این جملات عبارتند از : RI, RI, E

5- در نوشتن جملات علامت هر بار را در موارد گفته شده در صراحت عمل می کنیم

توان و بازده در مدارها:

$$P_{\text{توان کل}} = \varepsilon I = \frac{\varepsilon}{\varepsilon + r} (V + rI) I = VI + rI^2 = P' + P''$$

$$P' = VI = \frac{V^2}{R} = P - P''$$

$$P'' = rI^2 = P - P'$$

$$Ra = \left\{ \frac{P''}{P} \right\} \times 100$$

$$Ra = \left\{ \frac{P'}{P} \right\} \times 100$$

$$Ra = \left\{ \frac{V}{\varepsilon} \right\} \times 100$$

$$Ra = \left\{ \frac{R}{R+r} \right\} \times 100$$

✓
 اگر $R=r$ باشد انبساط داریم:

$$\begin{cases} Ra = 50\% \\ P' = \frac{1}{2} P \\ V = \frac{1}{2} \varepsilon \end{cases}$$

اثر دما بر مقاومت :

اثر دما بالا رود در نتیجه در شکل ظاهری مقاومت (رسانا) تغییر ایجاد می شود بنابراین هم مقاومت و هم دمای رسانا زیاد می شود و لذا خواهیم داشت :

$$R = R_0 (1 + \alpha \Delta \theta) \Rightarrow \Delta R = R_0 \alpha \Delta \theta$$

$$\rho = \rho_0 (1 + \alpha \Delta \theta) \Rightarrow \Delta \rho = \rho_0 \alpha \Delta \theta$$

R : مقاومت پس از تغییر دما

R_0 : مقاومت اولیه

ρ : مقاومت ویژه پس از تغییر دما

ρ_0 : مقاومت ویژه اولیه

α : ضریب رسانندگی $[\frac{1}{K}]$ یا $[\frac{1}{^{\circ}C}]$

$\Delta \theta$: تغییرات دمای $[K]$ یا $[^{\circ}C]$

ΔR : میزان تغییرات مقاومت

$\Delta \rho$: میزان تغییرات مقاومت ویژه